

Den Arnošta Lustiga v Moravské zemské knihovně v Brně

Dr. Hana Kühnelt
slavistka

Ve čtvrtek 26. února se Moravská zemská knihovna (MZK) v Brně připojila k oslavám 100. výročí narození spisovatele, novináře, scenáristy a svědka holocaustu Arnošta Lustiga (1926–2011).

V tento den zde proběhly tři významné akce: vernisáž výstavy „Arnoštova cesta“ – román v obrazech představující hlavní momenty na životní cestě autora, otevření knihovny Arnošta Lustiga a vyhlášení výsledků 2. ročníku literární soutěže „Mladí HUMAN-isté“ – tentokrát na téma „To dobré v člověku se projevuje činem“, v níž se v kategorii úvaha umístila na třetím místě studentka vídeňského Reálného gymnázia Komenský Héloise Guéritaud.

Realizaci tohoto projektového dne předcházela myšlenka, která vznikla během setkání Evy Lustigové s generálním ředitelem MZK profesorem PhDr. Tomášem Kubíčkem, Ph.D. před dvěma lety na vernisáži v Bruselu. Sám Kubíček vnímá odkaz Arnošta Lustiga především ve schopnosti neudělat z literatury o holocaustu „kýč o utrpení“. Tento den v sobě však nesl i určitou symboliku a nebyl vybrán náhodně, neboť 26. února 2011 zemřel Arnošt Lustig.

Héloise Guéritaud a Eva Zojer v Moravské zemské knihovně v Brně

Za druhé světové války byl Lustig nacisty deportován do Terezína a později do koncentračních táborů Osvětim a Buchenwald. V roce 1945 z transportu uprchl a válku přežil. Své zkušenosti začal po válce zpracovávat právě v literatuře.

Během slavnostního zahájení vystoupila zastupitelka města Brna pro oblast školství JUDr. Irena Matonohová a vyzdvihla Arnošta Lustiga jako autora, kterého si váží nejen pro jeho dílo, nýbrž i pro lidství a hodnoty, které šířil a zastával. Literatuře přisuzuje silnou a inspirativní cestu, ve které tkví obrovská síla, mající schopnost změnit lidské životy.

Kromě nově otevřené knihovny Arnošta Lustiga je budova MZK i sídlem knihovny Milana Kundery. Oba autoři se podle Evy Lustigové vzájemně znali a přátelili.

JUDr. Irena Matonohová označila Moravskou zemskou knihovnu za instituci, která pečuje o světově uznávané autory, kteří jsou spjati s Českou republikou: „Vše, co Arnošt Lustig napsal, si budou moci od dnešního dne přečíst budoucí generace studentek a studentů i jejich pedagogové na jednom místě.“

V souvislosti s tím byl představen i nový vzdělávací virtuální portál „Svět Arnošta Lustiga“ (www.lustig.knihovny.cz), který vznikl jako kooperace mezi MZK a nadačním fondem Arnošta Lustiga.

V prosinci tohoto roku si ještě připomeneme 100 let od narození Arnošta Lustiga, a právě proto letos probíhá mezinárodní multižánrový „Festivál 100“, který propojuje deset zemí na čtyřech kontinentech (<https://al100.lustigfoundation.cz/>).

Setkání ve vlaku

Během cesty vlakem na vyhlášení výsledků literární soutěže do Moravské zemské knihovny v Brně jsem se setkala s mladou autorkou a finalistkou 2. ročníku literární soutěže „Mladí HUMAN-isté“ Héloise Guéritaud, která se umístila na 3. místě v kategorii literárního žánru úvaha. Tato sympatická mladá dáma s francouzskými kořeny (oba rodiče jsou narozeni ve Francii) se společně se svou vyučující Evou Zojer vydala v ranních hodinách do moravské metropole na dvoudenní program pořádaný „Nadačním fondem Arnošta Lustiga“, který založili Eva Lustigová a její bratr Josef Lustig.

Na finalisty soutěže čekala prohlídka města Brna, společný oběd, workshop na Österreich Institutu v Brně, účast na slavnostním otevření knihovny Arnošta Lustiga v MZK, setkání a rozhovor s básníkem, nakladatelem a překladatelem Ondřejem Cikánem a návštěva výstavy Arnoštova cesta.

Héloise pochází z rodiny, ve které se udržovala čeština jako mluvený jazyk. O Arnoštu Lustigovi uslyšela poprvé sice až ve škole v rámci literární soutěže a při práci nad textem „Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou“, avšak autorův vztah k životu, vyznávání hodnot a především vztah k rodnému jazyku jí byl od počátku podle jejích slov více než blízký.

Literární soutěže „Mladí HUMAN-isté“ se zúčastnili žáci z několika brněnských gymnázií, rakouského St. Pöltenu a vídeňského Reálného gymnázia Komenský. Z Vídně se účastnili žáci tříd 7.RG a 8.B pod taktovkou učitelek Evy Hrošové a Evy Zojer. Studentky a studenti psali soutěžní texty v kategoriích úvaha, báseň a povídka. Jazyk textu si mohli žáci zvolit. Většina textů vznikala v jazyce českém, několik prací bylo vytvořeno v němčině. Gymnazistky a gymnazisté ve škole zhlédli autorský dokument Evy Lustigové „Tvoje slza, můj déšť“ – portrét Arnošta Lustiga očima dcery Evy Lustigové z roku 2006, který je uveden do díla a autorova života. Héloise vnímala dokument jako hezkou rodinnou vzpomínku na autora a také jí imponovala skutečnost, že rodina pokračuje v šíření jeho myšlenek i životního odkazu.

Sama nachází paralelu v životě Arnošta Lustiga se svým vlastním životem především v přání cestovat, co nejvíce si užít život, poznávat lidi a pozitivně zpracovávat veškeré skutečnosti, které se nám dostanou do cesty. Se spolužáky nad tématem přemýšleli především v historickém kontextu dané doby.

Héloise je umělecky založená. Baví ji tvořit. Kromě přípravy na maturitní zkoušky se ve svém volném čase věnuje hře na housle, chodí na balet a také ráda kreslí. Přejeme vítězce hodně zdaru při zvládnutí maturitní zkoušky a hodně úspěchů v jejím dalším životě!

Héloise Guéritaud s Evou Lustigovou

Vítězný text

Úvaha Héloise Guéritaud z Reálného gymnázium Komenský Vídeň

Než byla slova

Nejkrásnější na lidstvu je dle mého názoru to, že se dá historicky doložit, že lidé byli dobří ještě dřív, než uměli mluvit. Když se antropoložky Margaret Meadové zeptal student, co považuje za nejstarší náznak civilizace, odpověděla: zahojená stehenní kost stará přibližně 15 000 let — nejdelší kost v lidském těle. Její zhojení trvá nejméně šest týdnů.

Nikdy se nedozvíme, jestli zraněného zachránila rodina, kamarád nebo neznámý. Faktem ale zůstává, že už před 15 000 lety si člověk — homo sapiens, o kterém se dá jen spekulovat, zda tehdy už mluvil nějakou primitivní řečí — všiml, že někdo jiný potřebuje pomoc, a rozhodl se mu zachránit život. Myslím, že právě tohle je jedna z věcí, které nás jako lidstvo definují. Uměli jsme být dobří dřív, než jsme uměli mluvit.

Osobní setkání s českým spisovatelem Arnoštem Lustigem

Paní učitelka Eva Zojer se ve Vídni před dvaceti lety osobně setkala s Arnoštem Lustigem při příležitosti jeho vystoupení v divadle „Brett“ (pozn. red.: v současné době „Theater Arche“). Se souhlasem jedné z účastnic tehdejšího autorského čtení Kláry Mundilové předkládáme čtenářkám a čtenářům Vídeňských svobodných listů vzpomínkový text o tomto setkání, které se uskutečnilo 29. ledna 2006.

Setkání s českým spisovatelem Arnoštem Lustigem v divadle „Brett“

Musím se přiznat, že to bylo poprvé, co jsem viděla „na vlastní oči“ Arnošta Lustiga, který přijel 29. ledna do Vídně, kde četl ze své knihy „Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou“, kterou napsal během jediné noci. Tento fakt mě velice zaujal. Pan Kavín přečetl publiku některé pasáže z této novely, a to pro změnu v němčině.

Námětem k napsání této knihy se stala jednak legenda, kterou si vyprávěli bývalí vězni z koncentračních táborů, kteří toto peklo přežili, a jednak vlastní poválečný zážitek Arnošta Lustiga. Jeho manželka – známá spisovatelka Věra Weisitzová – se dozvěděla z novin o nálezku svatebních prstýnků vlastních rodičů, kteří byli za-

vražděni v koncentračním táboře. Protože však neměla žádané potvrzení a důkaz, že prstýnky patří její rodině, nebyly jí vůbec vydány. Absurditou života však zůstává, že si nikdo v té době nedokázal před svou deportací představit, co ho očekává za ostatním drátem, a proto vůbec nemyslel na to, že má před transportem uschovat všechna potvrzení pro spíše nepravděpodobný případ, že vše přežije.

Potom začala diskuze, při které jsem se dozvěděla mnoho o životě lidí ve sběrných a koncentračních táborech. Tato část besedy pro mne byla velice zajímavá. Z vyprávění pana Lustiga vyplynulo, že měl jít po deportaci z Terezína do Osvětimi do plynu, ale čistou náhodou se mu podařilo zachránit se. Hledali zde totiž zkušené a vyučené dělníky do továrny na výrobu munice starší 17 let. Chlapec Lustig, kterému v té době nebylo tolik let, ani neměl požadované zkušenosti, se přihlásil coby kovodělník a dostal se do transportu do Buchenwaldu, odkud byl těsně před koncem druhé světové války deportován do Dachau, neboť v té době už americké stíhačky bombardovaly koncentrační tábor Buchenwald.

Z transportu se mu podařilo ještě s jedním kamarádem uprchnout a dostal se do svého rodného města, do Prahy, kde se zúčastnil květnového povstání.

Po válce vystudoval Vysokou školu politických a sociálních věd v Praze, obor novinářství. Svá nejlepší díla napsal v období komunistické nadvlády. Po ruské invazi v roce 1968 emigroval do Jugoslávie a potom do Ameriky, kde se stal univerzitním profesorem literatury a scenáristiky. Po sametové revoluci v roce 1989 se vrátil domů a pokračoval ve své literární činnosti. Nadále cestuje mezi Prahou a Washingtonem, D.C.

Přestože měl tak těžké dětství a mládí, nebylo to poznat na jeho chování a vystupování. Během této dopolední besídky nám také povyprávěl několik anekdot a řekl pár vtipů.

Po přečtení několika českých a německých pasáží z novely „Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou“ začali klást lidé z publika četné otázky. Objevil se mimo jiné také dotaz, proč píše jenom o židovské tematice a většinou o prostitutkách. Vyprávěl nám o svém prvním zážitku s židovsko-německou prostitutkou krátce před deportací do Osvětimi. Jeho táta se ho stále před touto první zkušeností ptal, jestli je ještě panic. Po krátkém zážitku s onou lehkou dívkou se ho pak k chlapcově velké lítosti již nezeptal, ani po válce mu to pan Lustig nemohl sdělit, neboť otec zahynul v plynové komoře.

Také nám vyprávěl o poslední noci před transportem do Osvětimi. Parta židovských chlapců, která již dopředu počítala s jistou smrtí, si zaplatila služby jisté prostitutky, i nejmladší z nich – 14letý Milánek Oppenheim – si to vyzkoušel, i když se mu do toho zprvu vůbec nechtělo. Tento chlapec nepřežil koncentrační tábor, a když se pak už dlouho po válce jeho otec stále trápil a byl moc smutný, prozradil mu pan Lustig tuto skutečnost, což starého pana Oppenheima viditelně potěšilo a zvedlo mu to náladu.

Během velice živé debaty nám prozradil mnoho zajímavého ze svého osobního života, např. jak se seznámil se svou pozdější manželkou na rekreačním pobytu pro židovské sirotky a jak za ní jel později do Izraele. Také jsme se dozvěděli o jeho působení na univerzitě v Americe a o jeho semináři „Kreativní psaní“ v Praze.

Vysvětlil nám také, jak u něho probíhá proces psaní a hledání vhodné inspirace. Psát začal hlavně proto, že mu nikdo nevěřil jeho vlastní zážitky z koncentračního tábora. Ale „knížkám se nedá odmouvat“, tak se tedy pustil do psaní. Vložil nám rovněž velice osobitou teorii, jak píše povídky, novely, články. Každá myšlenka, idea je jenom mrak, tyto mraky se musí „zhmotnit, zmaterializovat“, musí tedy začít pršet.

Vzhledem k obrovské vitalitě a živému líčení pana Lustiga by mu jen málokdo hádal 79 let, letos bude slavit kulaté výročí (narozen 21. 12. 1926), já sama jsem si říkala, že vypadá nejméně o deset let mladší. Každopádně na mě udělal velmi dobrý dojem, i když si myslím, že se k muži jeho věku téma prostituce příliš moc nehodí. Pan Lustig chápe ale téma prostituce jako celospolečenský problém, každý se musí v dnešní době „prodávat“, když tvrdí např. ve škole, v práci „A“ a ve skutečnosti si myslí „B“. Takhle nám to Arnošt Lustig také vysvětlil.

Po jeho vyprávění jsem si dovedla hrůznou dobu nacismu lépe představit. Myslím si, že je to velký úspěch, že i lidé z Innsbrucku (má sousedka v divadle Brett) se přijeli podívat na tuto zajímavou akci, kterou zorganizovalo České centrum pod vedením pana Ing. Marcela Sauera. Nejvíce mě však zaujalo, jak pan Lustig dokáže všechny své zážitky a vyprávění svých přátel a známých ve svých knihách literárně zpracovat.

Klára Mundilová

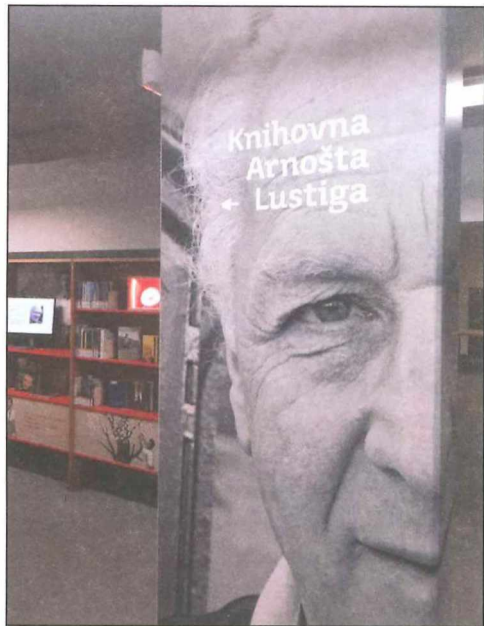

Foto: Hana Kühnelt

Nově otevřená knihovna Arnošta Lustiga v Brně

Mezinárodní multizánrový „FestivAL 100“

Vzdělávací virtuální portál „Svět Arnošta Lustiga“

Navrhněte helmu budoucnosti! Vyhrajte cestu na festival designu

Lucie Sanitřáková
stážistka
České centrum Vídeň

Zapomeňte na nudné plasty a masovou výrobu. Projekt „Cycle up!“ ve spolupráci s Českým centrem Vídeň otevírá unikátní příležitost pro kreativce, kteří chtějí dokázat, že bezpečnost na cestách může jít ruku v ruce s ekologií a stylem.

Tato soutěž je určena široké veřejnosti (bez ohledu na věk) také z Rakouska a jejím cílem je vytvořit prototyp cyklistické helmy z udržitelných materiálů, která bude klást důraz na maximální pohodlí, bezpečnost a moderní městskou mobilitu. Cesta k úspěchu začíná odvahou experimentovat.

Aby se váš nápad mohl proměnit v realitu, získá každý vybraný účastník finanční podporu na nákup materiálů pro výrobu prototypu. Vaším úkolem bude vytvořit funkční model helmy v měřítku 1:1, ideálně přímo z vámi zvolených udržitelných materiálů. Součástí soutěžního projektu je také produktový plakát formátu B1 a portfolio, které odborné porotě přiblíží celý váš tvůrčí proces od

prvotních skic až po finální řešení.

Všechny hotové modely budou v září vystaveny v prostorách Českého centra Vídeň, kde během slavnostní vernisáže proběhne vyhlášení nejlepších prací. Vítěz získá exkluzivní cenu v podobě uhrazených cestovních nákladů a ubytování, která mu umožní účast na prestižním festivalu „Designblok“.

Jdete do toho? Stačí poslat registrační e-mail na: ccwien@czechcentres.cz do 3. dubna. Čas na samotnou výrobu modelu a přípravu všech podkladů máte až do poloviny léta, konkrétně do 15. července.

LOGO Cycle Up!

Slovenský animovaný film o životě na Zemi po klimatické katastrofe

Katharina Richter-Kovarik
pracovnice vo Volkskundemuseum Wien

Dňa 22. februára sa v rámci európskeho filmového festivalu EUNIC (19. – 26. februára) premietal v Stadtkino im Künstlerhaus v prvom viedenskom okrese 11-minútový animovaný film „Utopené miesta/Drowned places“ študentiek Vysokej školy múzických umení (VŠMU) v Bratislave.

Škola od svojho založenia pred takmer 77 rokmi vychovala množstvo vynikajúcich umeleckých talentov, medzi nimi aj tri absolventky Ateliéru animovanej tvorby VŠMU: Katarínu Jelínkovú, Daryu Sidorovú a Viktóriú Zimmermannovú. V roku 2024 mal ich bakalársky film „Utopené miesta“ svetovú premiéru na 11. Medzinárodnom filmovom festivale 3Kino v Prahe. Medzitým sa premietal tento krátkome-

trážny animovaný sci-fi film aj v rámci súťaže o slovenskú Národnú filmovú cenu „Slnko v sieti“ za rok 2025. Nie div, film je jedinečný svojou štylizáciou aj príbehom o súrodeneckej láske v dystopickom svete po klimatickej katastrofe. Ľudská civilizácia je hlboko ponorená v mori a nad strašidelnými pozostatkami rozličných osôb sa rozprestiera sivá vrstva koralov. Súrodenci žijú na betónovom ostrove a chcú si postaviť loďku, aby sa mohli dostať na vzdialené pobrežie. No veci nejdú tak, ako by mali, hlavne preto, že malá sestrička je príliš hravá a bezstarostná. Starší brat jej vždy odpúšťa a snaží sa aspoň zachrániť jej život. Vzťah medzi súrodencami je veľmi láskyplný a ich osud dojímavý vzhľadom na zničený svet okolo nich. Odpoveď na otázku, či bude mať dievčatko budúcnosť, je napísaná vo hviezdach.

Tretí Európsky filmový festival 2026 vo Viedni bol doteraz najväčší, s účasťou nie menej ako 20 krajín a filmami od 23 režisérův. Festival je spoločnou iniciatívou národných kultúrnych inštitúcií a veľ-

vyšlanectiev EÚ. Každá inštitúcia alebo veľvyslanectvo navrhlo zoznam vhodných filmov, z ktorého potom umelecký riaditeľ Neil Young vybral jeden film z každej

Zľava: Neil Young, Viktória Zimmermanová, Darya Sidorová a Katarína Jelínková

krajiny. Slovensko reprezentoval práve tento film. To je veľká česť pre VŠMU a samozrejme pre tri mladé režisérky, ktoré medzitým už pracujú na filmoch pre magisterský stupeň. Po premietaní

filmu boli všetky tri režisérky pozvané Neilom Youngom na pódium. Najviac sa mu páčil ekologický aspekt, ktorý mal byť varovným signálom pre mladú generáciu, a tým aj nádejou na konci filmu.

Pre Národopisné múzeum vo Viedni (Volkskundemuseum Wien) je takáto filmová tvorba mladej generácie mimoriadne zaujímavá. Na jednej strane sa festival krátkych filmov „dotdotdot“ v auguste 2026 opäť uskutoční v múzejnej záhrade vo väčšinou zrekonštruovanom hlavnom sídle – v zámočku Schönborn na Laudongasse, a na druhej strane sa múzeum snaží o certifikáciu rakúskej environmentálnej značky (Österreichisches Umweltzeichen) od doby znovuoživenia v 8. viedenskom okrese. Intenzívnejšie sa zaoberá témami udržateľnosti aj v zmysle 17 cieľov udržateľnosti, nazývaných aj „Sustainable Development Goals“ (SDG), ktoré definovala Organizácia Spojených národov.

„Česko-slovensko-rakouské Kontaktforum“ zahajuje divadelní sezonu

Zuzana Brejchová
předsedkyně Kontaktfora

Spolek „Česko-slovensko-rakouské Kontaktforum“ zahajuje v letošním roce divadelní sezonu návštěvou nám už dobře známého „Divadla na Jezerce“. V pondělí 23. března můžete zhlédnout inscenaci „Bylo nás pět (tenkrát)“ na scéně divadelního sálu Školského spolku Komenský.

Inscenace „Bylo nás pět (tenkrát)“ se stala jedním z nejzajímavějších titulů repertoáru Divadla Na Jezerce v Praze.

Na Jezerce byla hra uvedena ve světové premiéře jako divadelní adaptace klasického humoristického románu českého klasika humoru Karla Poláčka. Autorem dramaturgie i režisérův je Petr Vacek.

Publikum oceňuje především věrné zachycení kamarádských vazeb a nostalgickou atmosféru původního příběhu, kombinovanou s komediálními prvky a dojemnými momenty. Inscenace si získává diváky svým vřelým přístupem k materiálu a výbornou dynamikou herců na jevišti. Divadlo přináší příběh pěti nerozlučných kamarádů

Foto: Archiv Divadla Na Jezerce

plný dobrodružství, dětských lumpáren a laskavého humoru.

Do Vídně přijedou...

Herecké obsazení je silné – na jevišti excelují herci Jan Hrušínský, Petr Čtvrtníček, Jan Čenský, Václav Tobrman a další. Jejich živé, přirozené výkony dodávají inscenaci výraznou energii a charisma. Představení je skvělou volbou pro všechny, kdo chtějí zažít čistou divadelní zábavu, odpočinout si a poslechnout si chytré hlášky a nezapomenutelné scény.

Diváci odcházejí s úsměvem na tváři. Věříme, že i ve Vídni diváci naplní divadelní sál Školského spolku Komenský a Kontaktforum potěší své věrné návštěvníky výborným divadlem.